

การพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการ
นักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
The Development of the Model of the Community's
Participation in Student Activity Administration by the
Banpangmayao School, Chiang Dao District, Chiang Mai
Province, Under The Office of Chiang Mai Primary
Education Service Area 3

สมพร สมบูรณ์ชัย

Somporn Somboonchai

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา รูปแบบ 2) ศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 วิธีการวิจัยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร จากการสังเกต จากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ SWOT Analysis และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการบริหารของโรงเรียนบ้านปางมะเยา มีการวางแผนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนพัฒนางานฝ่ายกิจการนักเรียนที่ชัดเจนแต่มีปัญหา คือ มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและครูบ่อย ทำให้การวางแผนการบริหารติดขัดไม่ต่อเนื่อง ขาดตัวแทนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนซึ่งปัจจัยและเงื่อนไขที่สำคัญ คือ พื้นที่เขตบริการ มีความหลากหลายชนเผ่า มีวิถีชีวิตแตกต่างกันการคมนาคมระหว่างชุมชนกับโรงเรียนมีระยะทางห่างไกล ผู้ปกครองนักเรียนใช้ภาษาชนเผ่าใน

การดำเนินชีวิตเป็นหลักขาดการจัดสรรสวัสดิการที่เหมาะสม ชุมชนไม่เข้าใจหลักการประเมิน คิดว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน จึงส่งผลให้ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนไปโดยปริยาย

2. แนวทางการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนบ้านปางมะเยามี 3 ขั้นตอน ด้านยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ การสร้างความตระหนักมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขการร่วมประชุม การประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่าย ด้านการส่งเสริมศักยภาพของผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนในการจัดการศึกษา คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนา

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม; การบริหารงานกิจการนักเรียน; โรงเรียนบ้านปางมะเยา

Abstract

The objectives of this thematic paper were 1) to study the present state and problems of the model of community's participation in student activity administration, 2) to study the development of the model of community's participation in student activity administration By Ban Pang Mayao School, Chiang Dao District, Chiang Mai Province under the Office of Chiang Mai Primary Education Service Area 3. The study data were collected through documentary study, interview, and focus group discussion. The obtained data were then synthesized and categorized. The research results were presented in explanatory description.

1. The research findings showed that the model of Ban Pang Mayao School Administration was well-planned by means of appointing responsible personnel, making a clear-cut plan for performance and for student activity development. But there were still some problems. That is, the administrator and the teacher were changed so often that it discontinued administration planning. And no community representative took part in activity planning.

The important factors involved were that in an area of the education service there was a diversity of the ethnic groups, whose lifestyle was different; there was a long distance between community and school; the student guardians speak their own dialect in their daily lives; there was a shortage of appropriate welfare allotment; and the community people did not understand evaluation principle, thinking that it was responsibility of the school. As a consequence, the community was not interested in taking part in the school activity. 2. This research it was discovered that there was the way to developing the model of community's participation in student activity administration, Ban Pang Mayao School, Chiang Dao District, Chiang Mai Province under the Office of Chiang Mai Primary Education Service Area 3 in three steps : The Participatory strategy in education administration based on creating individual conscience in participation in operation planning, monitoring, and readjusting the meeting schedule, public relations, and creating network. The Strengthening the potential of the guardians and community representatives in education administration through exchanging communication development and the utilizing of the network of the guardians and community representatives.

Keywords: The Development of Models; Student Activity Administration; Banpangmayao School.

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา, 2544: 64-65) ได้สรุปขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน ว่ากิจกรรมที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาพุทธศักราช 2523 และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนประกอบด้วย การจัดทำเขตบริการ การจัดทำสำมะโนนักเรียน การเกณฑ์และการรับนักเรียนเข้าเรียน การลงทะเบียนนักเรียน การแบ่งกลุ่มแบ่งชั้นเรียนการปฐมนิเทศผู้ปกครอง การรายงานเกี่ยวกับนักเรียนการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน การย้ายและจำหน่ายนักเรียนการทำทะเบียนสะสมเก็บหลักฐานและประวัตินักเรียนซึ่งโรงเรียนบ้านปางมะเยา

เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4 ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผู้บริหารและครู 21 คน นักเรียน 424 คน ในปีการศึกษา 2556 มีประชากรในเขตบริการ 5 หมู่บ้าน แยกตามชนเผ่าได้แก่ ชนเผ่าม้ง ชนเผ่าอีโก้ ชนเผ่ามูเซอ ชนเผ่าลีซอหรือลีซู ไทยใหญ่และคนพื้นเมือง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สภาพทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ยากจน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ และศาสนาพุทธ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีที่ค่อนข้างเคร่งครัดในกฎระเบียบประเพณี (โรงเรียนบ้านปางมะเยา, 2555: 1)

จากรายงานแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2555 - 2557 กล่าวสรุปสอดคล้องกันว่างานด้านกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านปางมะเยา เกี่ยวกับการงานด้านการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนพบว่า นักเรียนขาดความมีวินัยซึ่งเป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเด็กระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตอาจเกิดอารมณ์รุนแรงและมีปัญหาในการปรับตัว เนื่องจากการพัฒนาทางร่างกายและสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่เด็กนักเรียนทำให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมจากสื่อเทคโนโลยีซึ่งทำให้เยาวชนขาดความมีวินัยมีพฤติกรรมที่ไร้ระเบียบ เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อตัวนักเรียนโดยตรงและส่งผลให้การพัฒนางานต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพไปด้วย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเด็กในระยะยาวโดยสรุปได้จากแบบบันทึกทะเบียนประวัติการกระทำผิดของนักเรียนโรงเรียนบ้านปางมะเยา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 - 2557 พบว่า ด้านที่มีปัญหาอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการแต่งกายของนักเรียน ปี 2555 ร้อยละ 19.75 ปี 2556 ร้อยละ 20.20 ปี 2557 ร้อยละ 23.12 ด้านการตรงต่อเวลา ปี 2555 ร้อยละ 3.72 ปี 2556 ร้อยละ 5.45 ปี 2557 ร้อยละ 5.50 ด้านการทำความเคารพ ปี 2555 ร้อยละ 12.41 ปี 2556 ร้อยละ 14.04 ปี 2557 ร้อยละ 17.35 และ ด้านการเข้าแถว ปี 2555 ร้อยละ 7.57 ปี 2556 ร้อยละ 8.44 ปี 2557 ร้อยละ 8.56 ซึ่งล้วนเป็นปัญหาด้านระเบียบวินัยของนักเรียน โดยผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนด้านการรักษาระเบียบวินัยอยู่ในระดับน้อย และมีแนวโน้มเป็นปัญหาเพิ่มมากขึ้นทุกปี (รายงานแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา, 2555 - 2557: 56 - 57)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในฝ่ายกิจการนักเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร เพื่อแสวงหาปัจจัย เงื่อนไข

ที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา และการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยาที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของชุมชนควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3
- 2) เพื่อศึกษาการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

- 1) ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางมะเยา จำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน และผู้นำหรือตัวแทนชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนบ้านปางมะเยา 5 หมู่บ้าน รวมจำนวน 6 คน คนรวมทั้งหมด 7 คน ที่อยู่ในโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบบันทึกการศึกษาเอกสาร การสังเกต การอภิปรายกลุ่ม การวิเคราะห์ SWOT Analysis จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคปัญหา โอกาส แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาเอกสาร สังเกตพฤติกรรมอย่างไม่เป็นทางการ การวิเคราะห์ SWOT Analysis และการสนทนากลุ่ม โดย การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปการเขียนแบบบรรยายพรรณนา

ผลการวิจัย

- 1.สภาพปัจจุบัน ปัญหา รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จากสภาพบริบทของโรงเรียนบ้านปางมะเยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีความยืดหยุ่นมานานและยังไม่มีแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร จึงยังคงส่งผลให้การบริหารโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา ยังไม่ประสบผลสำเร็จตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาซึ่งการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยาเป็นประเด็นที่นำไปเป็นกรอบเนื้อหาสำหรับการเก็บข้อมูลได้ 4 ด้าน 1) ด้านการวางแผนการบริหาร มีการวางแผนการบริหารจัดทำแผนการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยาอยู่เสมอและมีการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาอยู่ตลอดเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัย สิ่งที่เป็นประเด็นปัญหามีปัญหาและมีแนวโน้มมีปัญหเพิ่มขึ้นทุกปี คือ ด้านการแต่งกายของนักเรียน ร้อยละ 21.02 ครั้งต่อปีการศึกษา ด้านการตรงต่อเวลา ร้อยละ 4.89 ครั้งต่อปีการศึกษา ด้านการทำความเคารพ ร้อยละ 14.60 ครั้งต่อปีการศึกษา ด้านการเข้าแถว ร้อยละ 8.19 ครั้งต่อปีการศึกษา โดยเป็นงานฝ่ายปกครองโรงเรียนมีการจัดทำระเบียบการควบคุมความประพฤติของนักเรียนและไว้เป็นอย่างดี 2) ด้านการประสานงาน โดยโรงเรียนให้ความสำคัญกับการประสานงานเพื่อให้สอดคล้องกับปฏิบัติงานของทางโรงเรียนมีวิธีการขอข่ายรูปแบบร่วมกับชุมชนตลอดจนองค์กรต่าง ๆ มีการสร้างความสัมพันธ์โดยการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือกันหรือแม้กระทั่งสร้างข้อตกลง ทำความเข้าใจมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็นร่วมกันในการทำงานเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของโรงเรียน ชุมชน และส่งผลที่ดีต่อตัวนักเรียนนั่นเอง 3) ด้านการจัดสรรทรัพยากรโรงเรียนให้ความสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรชุมชน มาโดยตลอดและสามารถแบ่งได้ 3 ประเภทคือ ประเภทที่หนึ่ง บุคคล คือ บุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน ชุมชน และบุคลากรนอกโรงเรียน และสิ่งที่เป็นระเบียบแบบแผนที่เพื่อเอื้อต่อการจัดการศึกษาและช่วยพัฒนาโรงเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ 4) ด้านการประเมินผลโรงเรียนมีการประเมินมีหน้าที่อย่างน้อย 4 ประการคือการประเมินความก้าวหน้าเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการประเมินรวมสรุปเพื่อแสดงผลสำเร็จหรือไม่สำเร็จของการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในอนาคต การประเมินในเชิงจิตวิทยาและสังคม ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อเพิ่มความระมัดระวัง หรือเพิ่มแรงจูงใจในการดำเนินงานและการประเมินเพื่อการตัดสินใจทางการบริหาร การประเมินเป็นการค้นหาจุดเด่น จุดด้อย ปัญหา อุปสรรค อะไรที่ควรจะ

พัฒนาปรับปรุงบ้างถึงแม้ว่าจะเป็นในทางที่ไม่ดีก็สามารถนำส่วนนั้นมาปรับแก้ไขให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนบ้านปางมะเยาอย่างมีคุณภาพ

2. รูปแบบการบริหารโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ดังนี้ แนวทางการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จากผลการศึกษาสังเคราะห์องค์ความรู้และพัฒนารูปแบบการส่งเสริมศักยภาพของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยสรุปรายละเอียดองค์ประกอบของรูปแบบดังนี้ ด้านยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยการสร้างความตระหนักมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข การร่วมประชุม อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่าย ด้านการส่งเสริมศักยภาพของผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนในการจัดการศึกษาโดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียน การสื่อสารกับผู้ปกครองและตัวแทนชุมชน การพัฒนาความรู้และกระบวนงานกับผู้ปกครองและตัวแทนชุมชน การใช้เครือข่ายชมรมผู้ปกครองและตัวแทนชุมชน ด้านการดำเนินงานร่วมกันผ่านกระบวนงานด้วยการสื่อสารผ่านการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนชุมชนและชมรมผู้ปกครองทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ ร่วมกันพัฒนาและส่งเสริมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ผู้ปกครองและครูประจำชั้นและการพัฒนาผู้ปกครองให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างความรู้ให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน ผ่านครูประจำชั้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จากสภาพบริบทของโรงเรียนบ้านปางมะเยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีความยืดเยื้อมานานและยังไม่มีแนวทาง

ในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร จึงยังคงส่งผลให้การบริหารโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา ยังไม่ประสบผลสำเร็จตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาซึ่งการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยาเป็นประเด็นที่นำไปเป็นกรอบเนื้อหาสำหรับการเก็บข้อมูลได้ 4 ด้าน 1) ด้านการวางแผนการบริหาร 2) ด้านการประสานงาน 3) ด้านการจัดสรรทรัพยากร 4) ด้านการประเมินผลโรงเรียน 4 ประการคือการประเมินความก้าวหน้าเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการประเมินรวมสรุปเพื่อแสดงผลสำเร็จหรือไม่สำเร็จของการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในอนาคต การประเมินในเชิงจิตวิทยาและสังคม ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อเพิ่มความระมัดระวัง หรือเพิ่มแรงจูงใจในการดำเนินงานและการประเมินเพื่อการตัดสินใจทางการบริหาร การประเมินเป็นการค้นหาจุดเด่น จุดด้อย ปัญหา อุปสรรค อะไรที่ควรจะพัฒนาปรับปรุงบ้างถึงแม้ว่าจะเป็นในทางที่ไม่ดีก็สามารถนำส่วนนั้นมาปรับแก้ไขให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนบ้านปางมะเยาอย่างมีคุณภาพ (ลลิตา ปวะบุตร, 2555: 57-67) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การประสานงาน การจัดหาทรัพยากรและการประเมินผล แต่มีชุมชนบางส่วนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือโครงการที่ต้องการใช้เงินงบประมาณ การอำนวยความสะดวกในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นการช่วยเหลือด้านแรงงานในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการตรวจสอบพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรชี้แจงให้ชุมชนให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการวางแผนร่วมกันในการจัดการศึกษา และต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม (อธิพงษ์ ดาวเวียงกัน, 2555: 56 - 66) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการประสานงานชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมโดยทำหน้าที่ประสานงานด้านวิชาการ ส่วนใหญ่จะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยร่วมประชุมประจำเดือน

2. รูปแบบการบริหารโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ดังนี้ จากผลการศึกษาสังเคราะห์องค์ความรู้และพัฒนารูปแบบการส่งเสริมศักยภาพของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยสรุปว่า

ละเอียดยอดประกอบของรูปแบบดังนี้ ด้านยุทธศาสตร์การมีส่วน ด้านการส่งเสริมศักยภาพของผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนในการจัดการศึกษาโดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนด้านการดำเนินงานร่วมกันผ่านกระบวนการงานด้วยการสื่อสารผ่านการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนชุมชนและชมรมผู้ปกครองทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ ร่วมกันพัฒนาและส่งเสริมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ผู้ปกครองและครูประจำชั้นและการพัฒนาผู้ปกครองให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างความรู้ให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนผ่านครูประจำชั้น (โฉมฉาย กาศโอสถ, 2554: 2 - 4) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียน ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. การสร้างรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. กระบวนการบริหารกิจการนักเรียน ได้แก่ คณะกรรมการที่ปรึกษากิจการนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียนคือ การกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) การเสนอแนะ (Coaching) การสนับสนุนและส่งเสริม (Support and Promote) คณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนบ้านปางมะเยา รวมถึงโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกัน ควรพิจารณาผลการวิจัยนี้อย่างพินิจพิเคราะห์และนำไปสู่การกำหนดนโยบายและขอบข่ายงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจนในการส่งเสริม สนับสนุนการนำเอาแนวทางการบริหารโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงาน มาเป็นยุทธศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน โดยนำชุมชนเข้ามามีบทบาทในการบริหาร ปรับกระบวนการทำงานทั้งระบบและเน้นการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนบ้านปางมะเยา รวมถึงโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกัน ควรพิจารณาผลการวิจัยนี้อย่างพินิจพิเคราะห์และนำไปสู่การส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจ และเอื้ออำนวยให้บุคลากรผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนรวมถึงชุมชนได้เข้า

รับการอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหารโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียน

1.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านปางมะเยา รวมถึงโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกัน ควรพิจารณาผลการวิจัยนี้อย่างพินิจพิเคราะห์ นำไปสู่การตระหนัก เห็นความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักการและแนวทางการบริหารโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางมะเยา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรดำเนินการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานโรงเรียนซึ่งจะเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนโดยใช้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ช่วยในการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการและการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพสูงทั่วทั้งองค์กร

บรรณานุกรม

- โฉมฉาย กาศโอสถ. (2554). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 13(3), 15-18.
- โรงเรียนบ้านปางมะเยา. (2555). ประวัติการโรงเรียนบ้านปางมะเยาประจำปีการศึกษา 2555. *เอกสารอัตสำเนา*. เชียงใหม่.
- ลลิตา ปวะบุตร. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล สันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2544). *การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา (สปศ) องค์กรมหาชนเฉพาะกิจ.
- อิทธิพงษ์ ดาวเวียงกัน. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านหางหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.